

Завдання до атестації щодо вільного володіння державною мовою

2. ПЕРЕКАЗ

Роль мови в житті держави

Мова – це основний засіб консолідації населення. І Україна не має іншого шляху, ніж державність української мови і впровадження української мови в усі сфери життя.

Це європейський шлях розвитку. Сорок одна європейська країна будувала національні держави саме за цим принципом – впровадження однієї своєї державної мови – мови корінної і найбільш численної нації, яка цілком закономірно стала державною. Але складність в тому, що в попередній період наше урбанізоване середовище, середовище великих міст, зросійщене. Тому потрібна спеціальна програма деколонізації великих українських урбаністичних центрів. І якраз це провокує те, що певні групи населення постійно вимагають впровадження другої офіційної мови, тобто вимагають впровадження другої державної мови. Офіційна – це, звичайно, демагогічний прийом, тому що офіційна і державна – одне і те саме. Треба наголосити на тому, під яким соусом це пропонується. Тепер це пропонується під гаслом рівності, рівноправності мов. Це гасло типове. Коли воно висувається в постколоніальних країнах, то завжди працює на користь колишньої імперської нації. Саме під цим гаслом впроваджена друга офіційна мова – російська – в Білорусі. У 1995 році там відбувся референдум, і було запропоновано населенню відповісти на питання: “Чи погоджуєтеся ви з тим, щоб російська мова здобула статус, рівний з білоруською?” 54 відсотки населення проголосували за це і, властиво, впроваджено другу державну мову. Дуже швидко білоруська мова скоротила сфери вживання. До того її поширювали тільки в освітній сфері. В інших вона навіть не встигла зміцнитися. І зараз на її захист Товариство білоруської мови видає збірник у Вільнюсі, а цікавляться білоруською мовою зарубіжні соціолінгвісти. Вони вирішують питання про внесення цієї мови до мов, яким загрожує зникнення.

Безперечно, завдання щодо деколонізації великих українських міст, зокрема на сході й півдні, складне, але воно абсолютно реальне. Є чимало народів, які виходили з подібної ситуації. Ті самі чехи, фіни, естонці... Ізраїль вирішив набагато складнішу проблему. Для цього потрібна лише продумана й ефективна мовна політика. Чи маємо ми в нашій державі мовну політику на дванадцятому році незалежності? Так, Закон про мови є, але він лишився декларативним. Жодної санкції за порушення закону про державну мову немає. Дійшло до того, що в нас навіть міністри і представники силових структур вважають за нормальне ігнорувати державну мову. Згадаймо слова відомого

мовознавця Бодуена де Куртене про те, що таке державна мова. На таке запитання він відповів: “Це діалект, за яким стоїть армія і поліція”. Отже, якщо наша поліція і найвищі особи силових структур говорять російською мовою, то яка держава за цим стоїть? Яку державу ми будуємо?

Наприкінці слід зазначити, що все-таки українці, очевидно, не будуть весь час мовчати й чухати чуби. А згадають, що вони є нацією, яка породила козаків, нацією, яка дала опришків. І зроблять з цього висновки (*З виступу Лариси Масенко у Верховній Раді України*).